

TỌA ĐÀM NHÂN SINH HẠNH PHÚC
(Giảng Giải Đệ Tử Quy)
Tập 2

Giám định: Lão pháp sư Tịnh Không

Chủ giảng: Thầy Thái Lễ Húc

Địa điểm: Học hội Tịnh tông Đài Nam, Đài Loan

Thời gian: 15/02/2005 - 23/02/2005

Viết dịch: Ban biên dịch Pháp Âm Tuyên Lưu

Chư vị bằng hữu, chào mọi người! Chúng ta phải có đủ khả năng phán đoán chính xác thì mới chọn lựa đúng được. Có phải một người sanh ra liền biết phán đoán? Vẫn phải thông qua học tập thì họ mới có thể hình thành khả năng phán đoán, mới có thể đưa ra chọn lựa đúng. Hơn nữa, khả năng phán đoán này còn tùy thuộc vào lý trí và trí tuệ của họ, như vậy họ mới có thể đưa ra phán đoán đúng. Nếu như không có trí tuệ, không có lý trí thì có thể sẽ làm việc theo cảm tính, tục ngữ nói: “Hối hận không kịp”, hối hận đều là sau này mới hối hận, tức là đưa ra chọn lựa sai, đưa ra phán đoán sai. Một người khi nào sẽ có đủ lý trí? Khi nào? Lý trí phải học bao lâu? “Sống đến già, học đến già.” Thế nhưng lý trí nếu xây dựng càng sớm thì cuộc đời mới có thể đưa ra chọn lựa quan trọng đúng đắn.

Xin hỏi, lý trí học từ đâu? Hiện tại có nhiều người đọc rất nhiều sách, họ có lý trí hay không? Hiện nay có một loại bệnh gọi là “bệnh trầm cảm”, rất nhiều người bệnh trầm cảm xem cũng không ít sách.

Hỏi: Nhưng càng xem càng như thế nào?

Đáp: Trầm cảm.

Ồ! Sao mọi người đều biết vậy? Do đó trong thời đại này, ngay đến chọn sách cũng phải có khả năng phán đoán. Hiện nay bùng nổ tri thức, rất nhiều trẻ nhỏ xem sai sách. Có đứa trẻ mới năm, sáu tuổi đi xem sách tâm lý học, ban đầu là nói với mẹ của em rằng: “Mẹ ơi! Con muốn có một em trai”, đã nói với mẹ của em như vậy. Kết quả sau khi xem sách tâm lý học xong thì em lập tức nói với mẹ rằng: “Mẹ không thể sinh em trai, bởi vì nếu như mẹ sinh em trai rồi thì mẹ sẽ không thương con nhiều nữa.” Đọc sách tốt hay không? Hôm nay bạn ra ngoài cũng không thể nói: “Thầy Thái nói đọc sách không tốt”, phải nói đủ lời với họ, phải đọc đúng sách mới tốt, đọc sai sách là ô nhiễm.

Thưa các bạn, một ly nước trong, nhỏ vào một giọt mực thời gian chỉ mất một giây, nhưng xin hỏi, bạn phải tốn bao nhiêu giây thì mới có thể khôi phục trở lại trạng thái trong sạch như ban đầu? Bao nhiêu giây? Có thể gấp mười lần, trăm lần. Cho nên, nếu như tư tưởng của trẻ nhỏ bị ô nhiễm thì bạn phải tốn rất nhiều thời gian để tẩy trừ nó. Tôi thường hay nói chuyện với một số đồng nghiệp, những đồng nghiệp đó nói: “Có mấy chương trình giải trí buồn cười thật, cười đến nỗi suýt ngã lăn ra đất.” Tôi đều nói với họ, tôi nói: “Bạn thấy những người dẫn chương trình đó đang bối mớ việc riêng tư của người khác, đang đem người khác ra làm trò cười, bạn cảm thấy họ làm vậy có đúng không?” Họ nói: “Đương nhiên là không đúng.” Vậy bạn cảm thấy rất buồn cười, khi bạn ở đó cười thì con cái ở bên cạnh cũng cười theo, chúng có biết là đúng hay sai không, chúng cảm thấy cha mình cảm thấy rất buồn cười, vậy thì làm như vậy là đúng. Cho nên, khi trẻ nhỏ nghe quen tai, nhìn quen mắt thì lời nói sẽ khinh mạn người khác, lời nói đối với người khác sẽ có khuynh hướng chiếm lợi, sẽ tùy tiện nói đùa. Khi bạn phát hiện ra chúng nói chuyện không có chừng mực, muốn uốn nắn chúng trở lại, thì sẽ rất mệt. Truyền hình như vậy, nội dung trong sách vở cũng như vậy.

Gần đây có quyển sách bán rất chạy tên là *Cha Nghèo Cha Giàu*, chắc cũng có người đã xem qua! Có một phụ huynh sau khi xem xong rất vui mừng, chạy đến nói với tôi, cô ấy nói: “Thầy Thái ơi, quyển sách này thật có hiệu quả, nó có thể khiến cho con gái lười biếng của tôi trong nháy mắt biến thành đứa con siêng năng.” Thuốc đặc hiệu này có hiệu quả không? Thật sự có hiệu quả. Cô nói với con gái cô: “Con gái à, giúp mẹ lau nhà, mẹ sẽ cho con hai đồng; giúp mẹ phơi quần áo, sẽ cho con hai đồng; giúp mẹ rửa chén, sẽ cho con ba đồng.” Con gái cô vốn dĩ rất lười biếng, đột nhiên trở nên rất có tinh thần, dường như không hề ngại vất vả, bắt đầu làm việc. Vậy có hiệu quả thật không? Bạn thấy thuốc đặc hiệu đều rất có hiệu quả, bạn bị cảm chảy nước mũi, vừa chích thuốc, uống thuốc vào thì năm đến mười phút sau liền thấy hiệu quả. Có hiệu quả không? Người hiện đại chúng ta đều rất thích thuốc đặc hiệu, cho nên bạn thấy, tại sao có rất nhiều người bị một số người giả thần, giả quỷ lừa gạt? Quan hệ vợ chồng họ không tốt cũng đã mười năm, hai mươi năm rồi, kết quả người này nói với họ: “Anh mau đốt một ít tiền giấy, làm một số động tác nào đó, bảo đảm vợ chồng anh lập tức trở nên tốt.” Ai cũng đều muốn uống thuốc đặc hiệu, nhưng không hề nghĩ rằng “băng đã đóng ba thước”, như vậy có lý trí không? Người không có lý trí rất dễ bị lừa gạt. Thế nên, hình như khi đối mặt với nhiều vấn đề đều mong muốn mau chóng có hiệu quả ngay tức khắc.

Thực ra, cách suy nghĩ này của con người chẳng thuận theo tự nhiên. Cảm mạo chảy nước mũi, vì sao bị chảy nước mũi? Thừa các bạn, nước mũi có phải là vi-rút không? Nước mũi là xác chết để lại sau khi hệ thống miễn dịch của bạn và vi-rút chiến đấu với nhau. Bạn xem vết thương của chúng ta có phải sẽ mưng mủ hay không? Điều này cho thấy khi vi-rút xâm nhập, hệ thống miễn dịch của cơ thể bạn lập tức đứng lên bảo vệ cơ thể, bạn nhìn thấy nước mũi thì bạn phải rất vui vẻ: Bạn xem, hệ thống miễn dịch của tôi đang dũng cảm giết địch. Kết quả là bạn thấy hệ thống miễn dịch của bạn dũng cảm giết địch, nhưng bạn lại không yêu thương bảo vệ nó, bạn chỉ mong sao đừng thấy nước mũi nữa, lập tức uống thuốc kháng sinh vào. Uống vào rất có hiệu nghiệm, nó nhất định sẽ tiêu diệt vi-rút, nó cũng đồng thời tiêu diệt luôn hệ thống miễn dịch của bạn. Không chỉ diệt hệ thống miễn dịch, ngay cả vi khuẩn có lợi trong đường ruột của bạn cũng bị diệt luôn. Thế nên, trẻ nhỏ uống thuốc xong, tiêm thuốc xong, khí sắc như thế nào? Bạn nhìn đứa trẻ đó càng rõ ràng hơn, hai bên má đều bị hóp lại, rồi suốt một hai tuần nhìn thấy thức ăn đều chẳng thấy thèm ăn. Do đó, bạn dùng thuốc đặc trị thì hệ thống miễn dịch của trẻ cứ mãi chẳng thể thiết lập được, như vậy sẽ tuần hoàn ác tính, đến sau cùng cứ hễ bị cảm là bảo đảm bạn phải dắt trẻ đi khám bác sĩ. Vậy bạn muốn dắt đến khi nào? Bạn muốn tốn bao nhiêu tiền? Thế nên, chúng ta phải hiểu rõ đạo lý, chớ nên đọc sách xong, thấy có hiệu quả thì lập tức dùng ngay.

Vị phụ huynh này qua một, hai tuần sau lại đến tìm tôi, vẻ mặt của cô thật khó coi, cô nói: “Thầy Thái ơi, xảy ra vấn đề rồi!” Tôi liền hỏi cô: “Vấn đề gì?” Cô nói: “Hôm nay tôi nói với con gái tôi, tôi nói: “Con gái ơi, hôm nay mẹ rất mệt, con giúp mẹ đem quần áo đã giặt đi phơi, mẹ sẽ cho con hai đồng.” Con gái nói với mẹ rằng: “Hôm nay con cũng rất mệt, con không muốn kiếm tiền nữa!” Cô đột nhiên cảnh giác được, thuốc đặc hiệu này đã bộc lộ tác dụng phụ rồi. Các vị phụ huynh, gia đình có phải là nơi để nói đến lợi ích không? Không phải. Bạn đã đem chủ nghĩa công lợi đưa vào nơi ấm áp nhất, tốt đẹp nhất, hài hòa nhất, đã bị cuốn vào chủ nghĩa công lợi. Gia đình là nơi dạy gánh vác, gia đình là nơi dạy cảm ân, gia đình là nơi dạy nhận biết bổn phận, là nơi hiểu được làm tròn bổn phận, làm tròn đạo hiếu. Cho nên chúng ta phải có phán đoán lý trí thì mới có thể ngăn ngừa những tri thức không đúng trong sách vở, mới có thể ngăn ngừa trẻ nhỏ bị những thứ này ô nhiễm.

Tốt rồi, vậy chúng ta xem tiếp, rốt cuộc cần phải học những sách vở nào, những giáo huấn nào mới có thể thật sự xây dựng lý trí? Chúng ta tiến thêm một bước để suy nghĩ về vấn đề này.

Hỏi: Có một nhà tâm lý học 40 tuổi đã viết một quyển sách, 60 tuổi lại viết một quyển sách, thưa các bạn, bạn muốn xem quyển sách nào?

Đáp: “Cuốn sách viết năm 60 tuổi.”

Hỏi: Tại sao vậy?

Đáp: “Kinh nghiệm phong phú.”

Kinh nghiệm có phần kinh nghiệm tốt và kinh nghiệm xấu, vậy kinh nghiệm xấu phong phú cũng muốn học sao? Rất nhiều bạn nói rằng: “Cuộc đời của họ có thể trí tuệ tương đối cao”; trong câu nói này có hai chữ mà chúng ta phải suy xét là “có thể.” Có phải sống càng lâu thì càng có trí tuệ không? Không hẳn là vậy. Hơn nữa, xã hội là một cái thùng nhuộm lớn, thưa các bạn, người 20 tuổi tương đối đơn thuần hay là người 40 tuổi? Đơn thuần thì gần với trí tuệ hơn, hay phức tạp gần với trí tuệ hơn? Rất nhiều việc bạn không thể tưởng đúng mà sai, phải thật rõ ràng sáng tỏ thì bạn mới có thể cược đúng; nếu không thì sẽ cược sai, cược sai thì cuộc đời không thể xoay chuyển trở lại, cho nên phải hết sức cẩn trọng, phải rất cẩn thận. Nếu như bạn chỉ tin rằng họ “có thể” nói đúng, bạn đem cuộc đời mình đặt cược vào họ, thậm chí đem hạnh phúc về sau của con cái đặt cược vào họ, như vậy quá nguy hiểm. Không thể nghe người nào đó nói rồi bạn liền tin tưởng, bởi vì lời của họ nói vẫn không thể ấn chứng là trí tuệ, vẫn không thể ấn chứng là chân lý. Mà văn hóa của người Trung Quốc, đã trải qua sự ấn chứng của toàn nhân loại mấy ngàn năm, những gì nói ra đích thực đều là chân lý không hư dối; hơn nữa trí tuệ của thánh hiền Trung Quốc là siêu việt cả thời gian và không gian.

Chúng ta xem thử, bốn, năm ngàn năm trước, làm người phải tận hiếu; bốn, năm ngàn năm sau, có cần phải hiếu hay không? Cần. Vì vậy siêu việt thời gian. Trung Quốc cần phải hiếu, còn nước ngoài thì sao? Xin hỏi: Người nước ngoài nghe đến giáo dục hiếu đạo, nội tâm của họ sẽ như thế nào? “Nhân chi sơ, tánh bản thiện”, họ nghe rồi sẽ rất hoan hỷ. Bởi vì chúng tôi lập ra lớp Đệ Tử Quy ở Úc, Trung Quốc là nước chú trọng lễ nghi, cho nên khách mời ngồi ở phía trước, chúng tôi ngồi ở phía sau. Trong quá trình lên lớp, bởi vì trong Đệ Tử Quy có rất nhiều câu kinh văn đều căn cứ vào đức hạnh của thánh hiền nhân làm ra, thí dụ nói “sáng phải thăm, tối phải viếng”, điều này Chu Văn Vương đã làm được; còn

có “đông phải ấm, hạ phải mát”, điều này Hoàng Hương thời Đông Hán đã làm được. Vì vậy mỗi lần trong quá trình giảng đến các câu kinh văn, chúng tôi đều đem những câu chuyện này tường thuật lại. Chúng tôi ngồi ở phía sau nhìn thấy những người Úc bản địa gật đầu lia lịa, chúng tôi cũng rất hiếu kỳ, lúc họ gật đầu thì đang nghĩ cái gì. Sau khi tan lớp, chúng tôi cùng nhau ngồi lại nói chuyện, những người bạn Úc này liền nói: “Làm người phải nên như vậy, làm người phải nên như thế!” Cho nên, “hiếu” vượt qua thời gian, vượt qua không gian, chân lý như vậy mới đáng để cho chúng ta dùng sinh mạng ngắn ngủi này để cố gắng mà truy cầu, cố gắng mà thâm nhập.

Khi chúng ta thật sự có lý trí thì sẽ đưa ra chọn lựa đúng. Thưa các bạn! Trong chọn lựa, có một chọn lựa quan trọng nhất, đó là chọn lựa tư tưởng, quan niệm của bạn; chọn lựa quan niệm. Thưa các bạn! Tư tưởng, quan niệm hiện tại của các bạn đang thuộc trạng thái nào? Vì sao tư tưởng, quan niệm lại quan trọng đến như vậy? Tư tưởng quyết định hành vi của bạn, hành vi quyết định thói quen của bạn, thói quen hình thành tính cách của một người, tính cách quyết định vận mệnh của một người. Cho nên một người có thể hạnh phúc hay không, từ chỗ nào thấy ra được? Tư tưởng! Tôi thường hay hỏi bạn bè: “Bạn là con cháu của Viêm Hoàng phải không?” Sao không có âm thanh gì vậy? Thưa các bạn, các bạn không biết hiện tại mình đang ở trong “tù đường vạn họ” hay sao? Tất cả tổ tiên đang chờ câu trả lời của mọi người, họ sắp rơi nước mắt rồi. Các bạn là con cháu của Viêm Hoàng phải không? “Phải.” Tốt! Nếu một đứa trẻ từ nhỏ lớn lên ở Mỹ, cha mẹ của em là người Trung Quốc, vậy sau khi lớn lên, chúng ta có thể bảo đảm máu huyết của em chắc chắn là máu huyết chính thống của Trung Quốc. Nhưng còn tư tưởng của em thì sao? Tư tưởng của em thì sao? Tốt. Vậy thì tư tưởng quan trọng hay huyết thống quan trọng? Huyết thống sẽ không ảnh hưởng đến cả đời bạn, nhưng tư tưởng sẽ ảnh hưởng đến từng cử chỉ, lời nói của bạn. Cho nên, chúng ta làm người phải chú trọng thực chất, không thể trọng hình thức.

Bây giờ chúng ta kiểm nghiệm lại một chút, tư tưởng của chúng ta là tư tưởng của con cháu Viêm Hoàng, hay là tư tưởng của ai khác. Thưa các bạn, trong lòng bạn có đáp án chưa? Trong xã hội hiện nay, chúng ta thấy được rõ ràng người với người xảy ra xung đột, hiện tại cha con có xung đột hay không? Có. Mở tờ báo ra xem có rất nhiều tình huống cha con xung đột, anh em xung đột, rất nhiều tòa án càng xây càng to, vì sao vậy? Xung đột đã trở nên nhiều hơn, họ không xử lý kịp, thế nên càng xây càng to. Tỷ lệ vợ chồng ly hôn không ngừng tăng cao, cho nên xung đột giữa người với người, giữa đoàn thể với đoàn thể, chúng ta nhìn

thấy rất nhiều đoàn thể công kích lẫn nhau, phê phán lẫn nhau, xảy ra xung đột. Quốc gia với quốc gia thì sao? Hôm nay mở báo ra, nếu như bạn không thấy tin tức về chiến tranh thì bạn sẽ cảm thấy rất vui vẻ yên tâm, gần như mỗi ngày đều có chiến tranh xảy ra. Thưa các bạn, những xung đột này là kết quả, mỗi ngày chúng ta nhìn thấy những kết quả này rồi than thở thì có tác dụng gì không? Không có tác dụng. Nếu như toàn thế giới giống như một thửa ruộng, hiện nay những cây lúa này mọc lên có hình dạng như thế nào? Xiêu vẹo, nghiêng ngả. Bạn có cần mở miệng mắng chửi những cây lúa này hay không? Mắng hết nửa ngày, nó có mọc tốt được hay không? Có hay không? Không thể tốt lên được, có thể sau khi mắng xong, nó lập tức chết đi.

“Bạc giác sợ nhân”, người giác ngộ sẽ tìm ra nguyên nhân, người mê hoặc chỉ biết lo sợ kết quả đó. Cho nên khi chúng ta lo lắng thì sức khỏe của chúng ta không tốt, lo lắng sau này con cái sẽ không hiếu thuận, lo tới lo lui, một chút giúp đỡ cũng không có. Chúng ta phải tìm được nguyên nhân xung đột giữa người với người, giữa quốc gia với quốc gia, rồi từ căn bản bắt tay mà làm thì mới có thể giải quyết được vấn đề. Căn bản ở ngay tư tưởng, bởi vì tư tưởng phổ biến của người hiện nay đều là lấy mình làm trung tâm. Lấy mình làm trung tâm thì việc đầu tiên là nghĩ đến ai? Chính mình. Cho nên sẽ tổn người lợi mình. Cạnh tranh lên cao nữa thì biến thành gì? Đấu tranh. Đấu tranh lại nâng lên cao thì chiến tranh; chiến tranh lại nâng lên cao thì là ngày tận thế. Thưa các bạn! Hiện nay nhìn thấy chiến tranh, bạn có thể đứng ở giữa nói “đừng đánh nữa!” không? Có thể giải quyết không? Tại sao có chiến tranh? Nguyên nhân ở chỗ nào? Tư tưởng, thái độ của con người sẽ dẫn đến hành vi của họ.

Thưa các bạn, có thể mọi người sẽ nghe không hiểu câu “lấy mình làm trung tâm”, tôi sẽ dùng từ tương đối dễ hiểu hơn để mọi người thấy, đó là tự tư. Thưa các bạn, hiện nay bạn có được một viên socola rất ngon, đầu tiên bạn sẽ nghĩ đến ai? Vừa rồi chúng ta mới nói làm người phải thành tín. Đầu tiên bạn nghĩ đến ai? Tốt, trong một lần giảng nọ, tôi có được ba đáp án, có một thanh niên khoảng 30 tuổi ngồi ở hàng ghế đầu nói: “Mau chóng ăn nó”, anh ấy rất thành thật. Ở hai hàng ghế sau có một phụ nữ, khoảng bốn mươi mấy tuổi, cô ấy nói: “Để dành cho con ăn.” Ở hàng ghế sau nữa, có một vị trưởng bối sáu, bảy mươi tuổi nói: “Đưa cha mẹ ăn trước.” Thưa các bạn, người nào có hàm dưỡng văn hóa vậy? Người nào vậy? Người ba mươi mấy tuổi, người bốn mươi mấy tuổi hay là người sáu mươi mấy tuổi? (Đáp: Sáu mươi mấy tuổi) Sáu mươi mấy tuổi à? Nhưng người sáu mươi mấy tuổi có thể không biết chữ, người ba mươi mấy

tuổi có thể là người tốt nghiệp đại học. Do đó, học lực càng cao không có nghĩa là họ có văn hóa, không có nghĩa là họ biết cách làm người.

Tôi thường hay nói với các bạn nhỏ, tôi nói: “Tốt nghiệp đại học có văn hóa hay không?” Các bạn lập tức đáp: “Có ạ.” Tôi hỏi: “Bất hiếu cha mẹ có văn hóa hay không?” Các bạn đáp: “Không có ạ.” Tôi nói: “Tốt nghiệp đại học mà bất hiếu cha mẹ thì có văn hóa hay không?” Các bạn ấy không trả lời được, các bạn nhỏ đã bị tôi gạt rồi. Cho nên, nhận thức của con người đã sai lầm, có hàm dưỡng đạo đức, văn hóa chân thật thì trong khoảng một niệm của bạn thì liền thấy rõ. Người ba mươi mấy tuổi, ý niệm đầu tiên là nghĩ đến chính mình, cho nên tự tư. Người bốn mươi mấy tuổi thì nghĩ đến con cái, vậy có đúng không? Người hiện nay sẽ nói hùng hồn rằng: “Đúng!” Nếu như quay ngược về 200 năm trước thì bạn sẽ không thể nói như vậy, bạn sẽ bị người ta cười, người ta sẽ cảm thấy bạn không có trí tuệ. Bởi vì khi bạn có được món ngon mà đưa cho con cái trước thì bạn đã làm ra hành vi sai lầm cho trẻ thấy, chúng sẽ nghĩ đến ai quan trọng nhất? “Mình quan trọng nhất.” Bạn đang nuôi lớn tự tư của chúng. Thế nhưng thanh socola này nếu như bạn mang cho ông bà nội, trẻ nhỏ ở bên cạnh nhìn thấy ông bà nội cười tươi như vậy thì chúng sẽ rất cảm động, bạn đã trồng xuống đạo làm con cho chúng rồi.

Từ những sự việc cụ thể này, chúng ta cũng nên cố gắng suy xét lại, nếu như tự tư của chúng ta nhiều thì không phải là con cháu của Viêm Hoàng, tự tư nhiều là bị ảnh hưởng của chủ nghĩa tư bản và chủ nghĩa công lợi. Thừa các bạn, hiện nay người bị chủ nghĩa công lợi ảnh hưởng chiếm bao nhiêu? Con số này vẫn đang không ngừng tăng lên. Thừa các bạn, có nên tiếp tục tăng lên không? Nếu như tiếp tục tăng lên thì những vở kịch này sẽ tiếp tục như thế nào? Tiếp tục trình diễn. Có thể dừng lại không? Không thể nào. Cho nên muốn giải quyết căn bản, phải từ chỗ nào? Bắt đầu giải quyết từ “tư tưởng” của con người. Chúng ta thường hay nói, chiến tranh có thể không xảy ra ở chỗ của tôi, tôi cũng chưa chắc sẽ nhìn thấy ngày tận thế. Rất nhiều người có cách nghĩ như thế nào về ngày tận thế? Cảm giác có thể là mấy quả bom hạt nhân phát nổ, địa cầu bị huỷ diệt thì gọi là ngày tận thế. Kỳ thật, tục ngữ có câu: “Sống không bằng chết càng đau khổ hơn.” Cuộc sống như thế nào sẽ khiến cho con người sống không bằng chết vậy? Mọi người có kinh nghiệm này không? Xem ra đều không có, vậy thì mọi người đều rất có phước báo. Rất nhiều người có con cái ở bên ngoài mỗi ngày làm xằng làm bậy, phụ huynh mỗi ngày đều lo lắng không yên, thực sự là sống còn đau khổ hơn chết. Đạo đức một khi đã suy đồi thì đó là ngày tận thế thực sự đã đến.

Ở Tứ Xuyên, Trung Quốc có một đứa trẻ 13 tuổi, nấu cơm cho cha em ăn, cha em ăn xong liền chết bất đắc kỳ tử. Trong nhà rất nghèo, không có tiền khám nghiệm thi thể, nên đành đem chôn. Qua một khoảng thời gian, em nấu cơm cho mẹ ăn, mẹ em ăn xong cũng qua đời, cũng được an táng chung chỗ với cha. Lúc em đi cúng bái cho cha mẹ, cúng xong rất không kiên nhẫn, đã nhanh chóng đổ cơm và thức ăn vào trong thùng rác. Sau khi thím của em thấy vậy, trong lòng khởi lên khó hiểu: “Đứa trẻ này sao lại không có một chút tâm cung kính nào với cha mẹ vậy?” Kết quả đứa trẻ này đi đến nói với thím rằng: “Cha mẹ con có mua bảo hiểm phải không?” Thím em nghe xong rất cảnh giác, lập tức báo cảnh sát xử lý, kết quả đúng là chính tay em giết chết cha mẹ. Vì cái gì vậy? Phí bảo hiểm đó chỉ có mười ngàn nhân dân tệ, không nhiều, nhưng hai mạng người đã không còn; hơn nữa đây không phải là mạng người bình thường, mà là cha mẹ của em. Tại sao em muốn lấy phí bảo hiểm? Bởi vì muốn mua một chiếc điện thoại di động.

Thưa các bạn, sức mạnh của dục vọng có mạnh không? Rất mạnh! Dục khiến trí mê. Cho nên, chúng ta dạy con cái là muốn nuôi lớn dục vọng của chúng, hay là nuôi lớn đức hạnh của chúng? Khác biệt sẽ rất lớn. Nếu bạn dạy bảo con cái khiến chúng hiểu được hiếu đạo, hiểu được phải làm tròn bổn phận của mình thì việc chúng đi học là trách nhiệm của chúng, chúng đi học phải cảm thấy không được để cho cha mẹ lo lắng, đó là nuôi lớn đức hạnh của chúng. Nếu như chúng đi học mà bạn nói: “Hôm nay thi đứng top 3 thì sẽ dẫn con đi ăn McDonald’s”; lên cấp hai thì bạn nói: “Thi đứng top 3 thì sẽ cho con một máy ảnh kỹ thuật số”; sắp thi đại học thì bạn nói: “Nếu con thi đậu đại học sẽ cho con máy vi tính.” Khi chúng ta dẫn dắt con trẻ như vậy, là đang nuôi lớn điều gì của chúng? Là dục vọng của chúng. Chúng không thấy được bổn phận, điều chúng muốn là dục vọng của chúng.

Cho nên có một đứa trẻ thi đậu lên cấp ba, liền nói với cha mẹ của em: “Cha mẹ à, cha mẹ phải mua cho con vài bộ quần áo hàng hiệu.” Cha mẹ em lấy làm lạ, liền hỏi: “Tại sao vậy?” Em nói: “Bởi vì con thi đậu cấp ba, cha mẹ tiết kiệm được rất nhiều tiền lo lót.” Bởi vì em thi đậu cấp ba, nên cha mẹ em không cần lo tiền xin cho em vào cấp ba, thế nên em cảm thấy mình rất có công lao, đã giúp cha mẹ tiết kiệm được nhiều tiền như vậy, vì vậy cha mẹ phải đền đáp em, mua vài bộ quần áo hàng hiệu cho em. Sau khi cha mẹ em nghe xong, trong lòng như thế nào? Cũng giống như phản ứng của vài bạn ở đây vậy, chỉ biết lắc đầu. Thế nhưng, nếu sớm biết có ngày hôm nay, vì sao đứa trẻ lại có thái độ như vậy?

Họ đang dùng vật chất qua lại với chúng, dùng vật chất dạy chúng, chúng bị vật chất hóa thì sẽ rất ích kỷ.

Do đó, nếu chúng ta không muốn đạo đức suy đồi thì phải bắt đầu làm từ chính mình. Rất nhiều người đều cảm thấy, xã hội hiện nay đều trở nên như vậy, tôi có làm thế nào cũng không có hiệu quả, rất nhiều người đều sẽ nghĩ như vậy. Xin hỏi, ý nghĩ của chúng ta như vậy có giúp ích gì đối với gia đình, đối với xã hội hay không? Không có! Cách nghĩ như vậy có lý trí không? Không lý trí. Chúng ta không nên xem nhẹ sức mạnh của chính mình, tâm chân thành và đức hạnh thật sự của một người, có thể làm thức tỉnh bản tính lương thiện của những người xung quanh. Thế nên vua Thuấn (Đại Thuấn) thời xưa, là người rất hiếu thuận, ông rất hiếu thuận, tu dưỡng rất tốt. Mặc dù cha mẹ đối với ông rất tàn ác, nhưng ông vẫn làm trọn hiếu đạo của mình, bởi vì ông biết được “cha mẹ ghét, hiếu mới hơn”. Đối với cha mẹ không phải là giao dịch, không thể nói hôm nay cha mẹ đối xử không tốt với ta thì ta không tốt đối với họ; chúng ta phải thời thời khắc khắc ghi nhớ ân dưỡng dục của cha mẹ, phải đi báo đáp, chứ không phải mong muốn cha mẹ phải đối tốt với chúng ta, bởi vì hiếu thuận là bổn phận của con người. Vì ông có thái độ như vậy, nên lòng hiếu thảo của ông đối với cha mẹ đã khiến người nhà của ông thay đổi. Bởi vì ông tu thân, nên có thể tề gia; bởi vì đức hạnh của ông đã khiến cho hàng xóm láng giềng nhìn thấy đều rất cảm động, đều bằng lòng noi theo ông, thậm chí còn mong muốn làm người dân trong nước của ông, cho nên ông liền tề gia, trị quốc. Quân vương thời đó là vua Nghiêu nhìn thấy rất cảm động, cảm thấy đem thiên hạ giao cho người như vậy thì nhân dân mới được hạnh phúc, nên ông tiến thêm một bước là trị quốc, bình thiên hạ. Thưa các bạn, khi chúng ta thật sự tu dưỡng thân tâm, thì có thể tạo ra sức mạnh rất lớn đối với gia đình và xã hội.

Singapore có hai quốc bảo, một người là nguyên thủ tướng Lý Quang Diệu của họ, ngoài ra còn có một người phụ nữ tên là Hứa Triết, bà đã 106 tuổi, bà rất có lòng thương yêu mọi người, cũng rất hiếu thuận cha mẹ. Một mình bà chăm sóc hai, ba mươi người già, những người già này đều trẻ hơn bà hai mươi đến ba mươi tuổi, họ đều là bảy, tám mươi tuổi, bà vẫn tới chăm sóc họ. Lòng yêu thương như vậy của bà đã cảm động người Singapore, không chỉ cảm động người Singapore, mà còn cảm động hàng ngàn vạn người trên toàn thế giới. Cho nên thật ra, muốn có những cống hiến cho xã hội và thế giới không hề khó khăn như chúng ta tưởng tượng, chỉ cần cố gắng nâng cao sự tu dưỡng đạo đức của chính mình.

Vì vậy, lão tổ tông dạy chúng ta, thái độ đối với việc quốc gia hưng vong rất quan trọng, khi người có thái độ như vậy càng ngày càng nhiều thì xã hội này sẽ bắt đầu thay đổi trở lại. Thay đổi từ chỗ nào vậy? Vào thập niên 70, có một nhà đại triết học nước Anh là giáo sư Toynbee, ông từng nói qua một đoạn, ông nói: “*Muốn giải quyết vấn đề xã hội thế kỷ 21, chỉ có hai loại học thuyết*”, là hai loại nào? “*Học thuyết Khổng - Mạnh và Phật pháp Đại thừa.*” Câu nói này rất có đạo lý, không phải do người Trung Quốc nói.

Hỏi: Xin hỏi, học thuyết Khổng - Mạnh ở đâu?

Đáp: Ở Trung Quốc.

Bạn có chắc chắn không? Bạn xem, Trung Quốc là nước chú trọng lễ nghi, hiện nay bạn nhìn thấy người với người khi gặp mặt nhau sẽ rất khách sáo mà cúi đầu nói “xin chào” hay không? Nhìn thấy được ở đâu?

Đáp: Ở Nhật Bản.

Tại sao đáp án lại thay đổi? Ở Hàn Quốc. Cho nên tôi rất lo lắng một việc là có thể 50 năm sau, tòa án quốc tế sẽ tiếp nhận một vụ kiện, đó là Khổng phu tử là tổ tiên của người Hàn Quốc, hay là tổ tiên của người Trung Quốc? Thưa các bạn, kết quả sẽ như thế nào? Vị thẩm phán sẽ nói: “Phải trọng thực chất, không trọng hình thức.” Nào, bây giờ chúng ta hãy xem thử người Hàn Quốc thực hiện lời giáo huấn của Khổng phu tử, hay là người Trung Quốc?” Đến lúc đó chúng ta muốn khóc cũng không khóc được, có câu: “Biết hổ thẹn là gần với dũng vậy”, chúng ta phải trân trọng việc có được tổ tiên tốt đến như vậy, trân trọng giáo huấn của họ, phải đem tình hình sửa đổi trở lại.

Tại sao giáo sư Toynbee lại nói như vậy? Năm 1988, 75 người đạt giải Nobel đã đưa ra lời phát biểu ở Paris, trong nội dung nhắc đến: “*Nhân loại ở thế kỷ 21 muốn tồn tại, muốn tiếp tục tồn tại thì phải quay về hơn hai ngàn năm trước hấp thu trí tuệ của Khổng lão phu tử.*” Thưa các bạn, những người đạt giải Nobel đều có lai lịch như thế nào? Họ đều là những người xuất sắc nhất trong mỗi lĩnh vực, vì sao họ lại khác miệng đồng lời nhận thấy rằng, các vấn đề xã hội ở tương lai nhất định phải do học thuyết Khổng - Mạnh giải quyết? Thật ra, những đạo lý này, chúng ta chỉ cần thật sự bình lặng lại thì đều có thể suy nghĩ ra được. Chúng ta cùng nhau phân tích một chút, điều cốt lõi của học thuyết Khổng - Mạnh ở đâu? “Nhân ái.” Còn cốt lõi của Phật pháp Đại thừa ở đâu? “Từ bi”, cho nên nhân từ, từ bi. Thật ra, các bậc thánh của phương Tây cũng đề cập đến việc giải quyết vấn đề xã hội của thế kỷ 21. Bậc thánh phương Tây như Thượng đế, chúa Giê-su dạy

điều gì? “Bác ái.” Mặc dù đã dạy rồi, nhưng tại sao hiện nay chúng ta đều ném quả ác? Bởi vì “không nghe lời người xưa, thiệt thòi ngay trước mắt”. Khi tư tưởng và quan niệm của con người hướng về giáo huấn của thánh hiền nhân thì vấn đề liền bắt đầu chuyển tốt.

Chúng ta thấy rằng, việc giữ tâm nhân ái, biết giúp đỡ lẫn nhau, nâng cao lên nữa là yêu thương lẫn nhau thì liền có thể tạo ra thế giới đại đồng. Thưa các bạn, thế giới đại đồng không phải là treo ở trên tường cao. Chúng ta hãy suy xét một chút, khi một người thật sự có tâm hiếu thuận, sự hiếu thuận của họ thực sự để ở trong lòng, họ nhìn thấy cha mẹ của người khác, họ có cung kính hay không? Có. Cho nên trong Hiếu Kinh có nhắc đến: *“Dùng hiếu để dạy thì có thể làm cho cung kính cha mẹ người trong thiên hạ vậy.”* Bạn khiến một người thật sự có tâm hiếu thuận, khi đối diện với tất cả cha mẹ của người khác thì họ đều sẽ cung kính. Chúng ta hãy thử nghĩ xem, hôm nay bạn có tâm hiếu thuận, khi ngồi trên xe bus nhìn thấy một cụ già đi lên, bạn vẫn còn ngồi ở đó sao? Còn ngồi không? Ngay lập tức bạn sẽ nghĩ đến phải mau đứng dậy, vì người đó là trưởng bối, là cha mẹ của người khác, họ rất vất vả, bạn liền nhanh chóng nhường chỗ cho họ ngồi. Khi bạn thấy những trưởng bối này đi trên đường, băng qua đường rất nguy hiểm, tôi tin rằng bạn sẽ tự nhiên mà đến đỡ họ ngay lập tức. Những người có tâm hiếu thuận, có tâm nhân từ thì tự nhiên sẽ giúp đỡ người khác, thương yêu người khác. Cho nên, khi chúng ta đều xem trọng đức hạnh của mỗi người, xem trọng đức hạnh của trẻ nhỏ thì toàn thể xã hội dần dần sẽ xuất hiện bầu không khí hài hòa tốt đẹp. Kỳ thực ngày tận thế hay ngày thế giới đại đồng, xem ra rất phức tạp, thế nhưng bạn phân tích chi tiết để tìm ra đầu đuôi ngọn ngành của nó thì căn bản nằm ở đâu? Ở ngay trong một niệm.

Hiện nay trên thị trường rất thường nói đến việc “quy hoạch cuộc đời”. Thưa các bạn, bạn kinh doanh cuộc đời của bạn như thế nào? Bạn hy vọng con cái của mình kinh doanh cuộc đời của chúng như thế nào? Khi trẻ nhỏ ích kỷ, khi trẻ nhỏ chú trọng hưởng thụ vật chất thì chúng sẽ tạo nên cuộc đời như thế nào? Chúng ta cùng nhau phân tích một chút. Lúc nhỏ thì rất vui vẻ, chúng muốn chơi thứ gì đều để cho chúng chơi, muốn ăn thứ gì thì đều cho chúng ăn, đều thuận theo cá tính của chúng mà phát triển. Thuận theo cá tính, thưa các bạn, đây là thuận theo cá tính nào vậy? Con người đều thích hưởng thụ, lười lao động, *“nếu không dạy, tánh liền đổi”*, rất nhiều tập tính liền lộ rõ. Những bậc trưởng bối Trung Quốc, đối với những vấn đề này đều thấy được rất thấu triệt. Vì thế, khi dạy dỗ con cái họ rất chú trọng đến việc không thể nuôi lớn những thói quen này

của trẻ nhỏ. Bởi vì nếu như chúng rất xa xỉ, rất lười biếng, không cung kính, xin hỏi cả đời chúng sẽ như thế nào? Có thể kinh doanh cuộc đời tốt đẹp không? Không thể nào. Thế nhưng những thói quen này một khi đã dưỡng thành rồi, mà muốn dẫn dắt đúng đắn trở lại thì rất khó. *“Từ tiết kiệm vào xa xỉ thì dễ, từ xa xỉ vào tiết kiệm thì khó.”* Bạn làm cho chúng lúc nhỏ rất hạnh phúc vui vẻ, muốn thứ gì có thứ đó, đến lúc chúng tiêu tiền quen rồi thì rất khó sửa.

Chúng ta hãy xem hiện nay những thiếu niên mười, hai mươi tuổi vẫn chưa bước ra xã hội, nhưng tiêu tiền còn khiếm hơn người kiếm tiền nữa, làm đến mấy cái thẻ tín dụng? Chuyện này tôi không có kinh nghiệm lắm, mọi người cung cấp một số thông tin cho tôi. Chúng có đến mấy cái thẻ, thẻ này xài hết rồi thì đi làm thẻ khác. Người Trung Quốc trước đây cảm thấy nợ tiền người khác là việc rất xấu hổ, nhưng thanh niên hiện nay thì nghĩ đủ mọi cách để xài trước rồi tính sau, cho nên rất nhiều người trẻ tuổi vẫn chưa bước vào xã hội mà đã phá hoại, chà đạp tín dụng xã hội của mình. Cho nên chúng rất xa xỉ, cả đời trở thành nô lệ của vật chất. Sao mọi người lại biết vậy? Ồ! Mọi người thật có trí tuệ. Cho nên mục tiêu nỗ lực của chúng không phải là vì hiếu thuận cha mẹ, không phải là vì chăm sóc vợ con, mà là muốn thỏa mãn dục vọng vật chất của chúng.

Thật ra, số tiền mà con người dùng vào ăn uống, quần áo trong một ngày có nhiều hay không? Không nhiều lắm. Thế nhưng chỉ cần nhiễm phải thói quen hoang phí thì sẽ không cưỡng lại được mê hoặc. Bởi vì phải trả nợ, nên chúng cần phải rất nỗ lực, phải đi đánh bại người khác, trong công việc có thể sẽ hại người để lợi mình. Cho nên, chúng nhìn thấy người khác đều cảm thấy đó là kẻ địch, là đối thủ, do đó giống như sống trên chiến trường vậy. Tuổi già của chúng thì sao? Bạn xem chúng ta đều rất ngưỡng mộ phương Tây có phúc lợi dành cho người già, rất ngưỡng mộ. Thế nhưng chúng ta cần phải hiểu rõ, những người già này ở trong đó, tuy không lo về ăn mặc, thế nhưng đời sống tinh thần của họ rất nghèo nàn. Có thể họ sẽ cảm thấy, hôm nào con cái đến thăm thì họ sẽ vui mừng mấy ngày, sẽ nói với các bạn bè khác rằng: “Con trai tôi vẫn chưa quên tôi.” Câu nói này nghe ra có vẻ họ cảm thấy rất vui, nhưng bạn cảm thấy thế nào? Chưa xót. Người Trung Quốc cảm thấy thật sự có phước báo thì sẽ hưởng vào lúc nào vậy? Lúc tuổi già. Nếu như đời sống tinh thần lúc về già thiếu kém đến như thế thì đời sống này bạn cũng sẽ không cảm thấy hạnh phúc.

Tốt rồi. Cho nên quy hoạch đời sống như thế nào mới đúng đắn? Chúng ta cùng nhau xem, nếu như một đứa trẻ từ nhỏ đã có lòng nhân ái thì chúng đang tích phước, bồi phước cho chính mình, vì vậy từ nhỏ phải tích phước, bồi phước.

Lúc trẻ, bởi vì có đức hạnh, có trí tuệ cho nên phải tạo phước; phước đó sẽ hưởng lúc về già, đó mới là phước báo thực sự. Chúng ta cùng xem một chút, tại sao từ nhỏ có thể bồi phước? Bạn đừng cho rằng chúng tuổi nhỏ như vậy thì có thể bồi được phước gì? Tục ngữ nói: “phước điền tâm canh”, khi một đứa trẻ từ nhỏ mỗi niệm đều suy nghĩ cho người khác, đều nghĩ thay cho người khác thì trái tim này của chúng đã tạo ra rất nhiều phước điền cho cuộc đời này của chúng rồi. Mà chúng có thái độ như vậy thì khi học được điều gì chúng nhất định sẽ cống hiến, tạo phước cho xã hội, tuổi già chắc chắn sẽ hưởng phước.

Tốt rồi, tiết học hôm nay của chúng ta tới đây. Cảm ơn mọi người!